

30 października 2015

ŚCO liderem dobrych praktyk w prowadzeniu terapii personalizowanej

Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach jest liderem w prowadzeniu terapii personalizowanej. Z wykorzystaniem diagnostyki molekularnej i terapii dedykowanej ściśle określoneму pacjentowi leczone są już w ŚCO rak płuca, jelita grubego, oporny na leczenie rak piersi, czerniak i nowotwory hematologiczne.

Schemat postępowania stosowany w ŚCO został zaprezentowany jako przykład polskiej dobrej praktyki na międzynarodowej konferencji "Medycyna personalizowana i diagnostyka molekularna - filary nowoczesnej onkologii", która odbyła się z inicjatywy Polsko - Brytyjskiej Izby Handlowej, Ambasady Wielkiej Brytanii i firmy AstraZeneca w Warszawie. O brytyjskich rozwiązaniach systemowych obejmujących medycynę personalizowaną mówili prof. Rory Shaw, dyrektor ds. medycznych Healthcare UK i dr Wojciech Niedźwiedź, szef grupy badawczej na Wydziale Onkologii Instytutu Medycyny Molekularnej Uniwersytetu w

Oxfordzie, wiodącego w Europie ośrodka diagnostyki molekularnej i terapii ukierunkowanej.

Medycyna personalizowana jest ogromną nadzieją onkologii. – Kiedyś naszym zadaniem było wyselekcjonowanie grupy pacjentów, u których można zastosować jeden lek, dziś na podstawie badania genetycznego wyznacza się jednego pacjenta do grupy leków. Wykonuje się tę diagnostykę, żeby wyłuskać grupę chorych, która odniesie korzyść, bo celowane leki są drogie i mogą przynieść szkodę pacjentom, którzy nie mają danego defektu genetycznego. Dlatego dobiera się je pod genom pacjenta, pasuje się do siebie jak puzzle, bo tylko odpowiednio dopasowane mogą zadziałać. Leczenie jest dedykowane ściśle określone mu pacjentowi, jak garnitur szyty na miarę – mówi dr **Artur Kowalik**, twórca i kierownik Zakładu Diagnostyki Molekularnej w ŚCO, który jako pierwszy w Polsce został wyposażony w 2011 roku w aparaturę do diagnostyki molekularnej niezbędnej w terapii personalizowanej, a prowadzone w nim badania są włączone do praktyki klinicznej.

W Świętokrzyskim Centrum Onkologii terapię spersonalizowaną (w ramach leków refundowanych przez NFZ) stosuje się u chorych z rakiem płuca, jelita grubego, czerniakami, nowotworami hematologicznymi i rakiem piersi związanym z nadmierną ekspresją genu HER2 (szczególnie opornym na leczenie). Możliwości diagnostyczne Zakładu Diagnostyki Molekularnej ŚCO są identyczne z ośrodkiem w Oxfordzie. Kielecki ośrodek jest liderem w Polsce w zakresie badania wielu genów do celów terapeutycznych, od 2011 roku stosuje technologię masowego równoległego sekwencjonowania genów (NGS) i jako pierwszy wykonuje od 2014 roku wybranej grupie pacjentek z dużą liczbą nowotworów piersi i raka jajnika w rodzinie poszerzony test całych sekwencji kodujących BRCA1 i BRCA2. – Wykonując ten test jesteśmy w stanie znaleźć komponent dziedziczny w tych rodzinach i poszukiwać tej mutacji u innych członków, żeby od razu wpleść ich w program profilaktyczny zanim zachorują – wyjaśnia dr Kowalik.

– Jesteśmy w stanie badać już nie tylko 1-2 geny, ale nawet 50. Tyle, że na razie tylko do celów naukowych. Jeśli chodzi o badania genetyczne jesteśmy gotowi na oznaczanie wszelkiego typu mutacji genetycznych, które się pojawią w przyszłości i pewnie za jakiś czas trzeba będzie badać te 50 genów. Korzyść z tego dla pacjenta będzie ogromna, bo będzie można zaplanować leczenie etap po etapie, włączając odpowiednie leki – mówi dr Kowalik. Działalność badawcza Zakładu Diagnostyki Molekularnej ŚCO obejmuje również poszukiwanie nowych genów dla diagnostyki i terapii nowotworów, wykorzystanie w diagnostyce krążących komórek nowotworowych (CTC), pozakomórkowych kwasów nukleinowych (cfNA) oraz exosomów jako źródła materiału diagnostycznego (tzw. biopsja płynów).

W Polsce era terapii personalizowanych dopiero się zaczyna.

Doktor Artur Kowalik z zespołem